

# VAN BOTERBERG TOT SUPERHEFFING

## 1981

| Jaar | Melkveehouders / koeien | Melkkoeien x 1000 | Melk/vet /eiwit gem. / koe | Melkgeld cent/kg. | Melk Mln. kg | Kaas <sup>1)</sup> mln. kg. | Boter <sup>1)</sup> mln. kg. | Boterberg mln. kg. | M-Melkp. mln. kg |
|------|-------------------------|-------------------|----------------------------|-------------------|--------------|-----------------------------|------------------------------|--------------------|------------------|
|      |                         |                   |                            |                   |              |                             |                              |                    |                  |
|      |                         |                   |                            |                   |              |                             |                              |                    |                  |
|      |                         |                   |                            |                   |              |                             |                              |                    |                  |
|      |                         |                   |                            |                   |              |                             |                              |                    |                  |

1) Productie / consumptie / export

|                            |      |                                                                                   |            |
|----------------------------|------|-----------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>1981</b>                |      | <b>EEG plus Griekenland (EG-10)</b>                                               | <b>661</b> |
| <a href="#">1981-01-13</a> | LC   | <u>Friese boerentop</u> frontaal tegen een superheffing melk                      |            |
| <a href="#">1981-01-15</a> | PZC  | <b>PZ. Schelhaas:</b> ‘Vraag naar zuivelprodukten EEG voorlopig onverminderd’     |            |
| <a href="#">1981-01-15</a> | LC   | Accountantskantoor CCLB: 'Weinig verbetering voor melkende boer'                  | Nw         |
| <a href="#">1981-01-16</a> | NvhN | INGEZONDEN: 'Met minder melk boer meer mans' – dreiging Superheffing              | Nw         |
| <a href="#">1981-01-28</a> | PZC  | Voorzitter CBTB-West-Ned. P.W. Blokland: ‘Zuivelbeleid handhaven’                 |            |
| <a href="#">1981-03-26</a> | LC   | FNZ <u>R. Zijlstra</u> : ‘Zuivel heeft goede vooruitzichten bij groei melkstroom’ |            |
| <a href="#">1981-04-16</a> | LC   | Komend halfjaar geen grote problemen op zuivelmarkt                               |            |
| <a href="#">1981-08-20</a> | PZC  | Schelhaas: ‘Fikse groei zuivelexport’                                             |            |
| <a href="#">1981-08-28</a> | PZC  | <u>TERZAKE</u> : ‘Het zuiveltij gekeerd’                                          |            |
| <a href="#">1981-09-24</a> | PZC  | Schelhaas: Ondanks gunstige markt zorgen in zuivelsector                          |            |
| <a href="#">1981-09-09</a> | PZC  | Amro Bank studie: ‘Kosten zuivelbeleid zijn gevaar voor EG’                       |            |
| <a href="#">1981-10-01</a> | LC   | Rinse Zijlstra FNZ 1.: Beste zuivelexport: geen nieuw beleid                      |            |
| <a href="#">1981-10-01</a> | PZC  | <u>R. Zijlstra</u> FNZ. 2: ‘Bedrijfsleven heeft geen behoefte aan subsidies’      |            |
| <a href="#">1981-10-21</a> | LC   | CBTB: ‘Contingentering in melk: dood in pot’                                      |            |
| <a href="#">1981-10-22</a> | PZC  | <u>TERZAKE</u> : ‘Veehouderij zit op rezen’                                       |            |
| <a href="#">1981-11-24</a> | LC   | Flessenmelk van supermarkt hoeft niet duur te zijn                                |            |
| <a href="#">1981-12-07</a> | ZZNB | Zuivel ter sprake op de jongste hoofdbestuursvergadering ZLM                      |            |
|                            |      |                                                                                   |            |

1981

Leeuwarder Courant 1981-01-13

## Friese boerentop frontaal tegen een superheffing melk

(Van onze landbouwredacteur)

**OUDEGA** - Er is een klein kansje, dat het inkomen van de boeren beter is met een superheffing op de meer geproduceerde melk dan bij een heffing over alle melk, meende Lei-onderzoeker Van der Giezen gisteravond na een lange avond debatteren in Oudega. Hij was de avond veel hoopvoller begonnen met zijn propaganda voor de superheffing of contingentering. Maar de hele zuivel- en landbouwtop van Friesland viel die avond over hem heen, zodat er nog slechts een kansje overbleef.

Met name Geart Hofstra van de *Friese Mij* en Cees Groot van de **Frico** waren frontaal tegen de Lei-man ingegaan. Het is op dit moment flauwe kul dat u over contingentering zit te spreken, zei Hofstra, die ambtenaren verder levensgevaarlijk noemde. Hij was doodsbenuwd voor ze. Drs. Groot wees op het grote gevaar van het standpunt van Van der Giezen bij de Brusselse besprekingen. Dat zijn politieke besprekingen, zei hij, waar Nederland zichzelf op een verkeerde plaats zet met te praten over de zaken, die Van der Giezen aansnijdt.

De kwestie kwam aan de orde op een zeer druk bezochte bijeenkomst van landbouworganisaties in Smallingerland in Oude ga onder voorzitterschap van Harm Kielstra. In eerste aanleg zei Van der Giezen: „Laten we het wagen met een superheffing; deze is uitvoerbaar.” Hij achtte het mogelijk om daarmee uit de problemen met de inkomens van de melkveehouders te komen.

Cees Groot nam Van der Gieten diens standpunt helemaal niet kwalijk. „Want het is een Hollander”, aldus het directielid van de Frico. Groot wilde een politieke dimensie aan het vraagstuk toevoegen, die Van der Giezen buiten beschouwing had gelaten. De kwestie van de bescherming van de zwakken in de samenleving laat de overheid via de belastingen lopen, daar moet de melk buiten gehouden worden, meende Groot.

Mocht de idee van Van der Giezen aanvaard worden, dan zullen er zoveel uitzonderingen geschapen worden, dat de Nederlandse boeren de last krijgen te dragen. Daarom moeten we niet te gauw zegen, dat het systeem hier wel kan worden uitgevoerd. Groot zag overigens geen heil in het systeem. Dat er naast een eventuele superheffing een hogere prijs voor de melk zou komen, daar geloofde Groot niets van. Hij wilde de handhaving van het huidige systeem, waarmee men het nog ver kan schoppen.

Dat was ook de mening van CBTB-voorzitter Jan Nijland en van de voorzitter van de *Friese Zuivelbond*, Sjoerd Boersma. Boersma en ook zuiveldirecteur Rikele Sytsema van **Opeinde** wezen op de snelle verbetering van de zuivelmarkt. De melkprijs zal de komende maanden niet tegenvallen als gevolg van de politieke spanningen in de wereld. Aanleiding voor deze hausse zag de heer Sytsema in afnemende zuivelvoorraden bij een toenemende melkproductie.

### Joris

Jan Nijland noemde de verschillende geluiden over contingentering in de landbouw levensgevaarlijk. Hij constateerde dat landbouw en zuivel op de goede weg zijn om tot een eensluidend standpunt te komen. Geert Hofstra vulde dit aan met op te merken, dat hij het standpunt, dat Joris Schouten naar buiten heeft gebracht, betreunde. Gelukkig waren er uit de r.k.

boerenorganisatie signalen gekomen, dat men dat standpunt van Schouten niet als alleen zailigmakend beschouwt.

Sjoerd Boersma wees nog op de kostenverhogende werking in de zuivelindustrie van Van der Giezens standpunt. Hij vreesde dat de Nederlandse zuivel een voorsprong zou verliezen bij contingentering. Hij oogstte applaus voor zijn toespraak, die forumvoorzitter ir. Henk Veenland samenvatte met: „WIJ moeten het van slimmigheidjes hebben”.

De voorzitter van de Friese Mij., Geart Hofstra, legde uit, dat het *Landbouwschap* bij het *LEI* gevraagd had een onderzoek in te stellen naar de gevolgen van contingentering. Hij achtte het onjuist, dat een ambtenaar van het LEI een standpunt in de publiciteit brengt. Hofstra wees ook nog op de grote veranderingen, die er in de wereld op handen zijn in verband met de olievoorziening. De melkveehouderij moet zich juist nu niet in de versukkeling laten brengen. Contingentering is op dit moment funest, aldus Hofstra.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1981-01-15

Schelhaas verwacht ‘schone’ markt tot midden 1981

## Vraag naar zuivelprodukten EEG voorlopig onverminderd

**RIJSWIJK** (ANP)-De situatie op de EEG-zuivelmarkt is in 1980 belangrijk verbeterd, vooral dankzij de stijgende afzet naar derde landen. De botervoorraad is tot een noodzakelijke reservehoeveelheid verminderd, de voorraad magere melkpoeder is eveneens zeer klein. De voorspelling dat de markt tot midden 1981 ‘schoon’, dus zonder overschotten, zal blijven lijkt verantwoord.

Drs H. Schelhaas, voorzitter van het *produktschap voor zuivel*, die dit alles woensdag in zijn nieuwjaarsrede vertelde, durfde zijn voorsspelling te doen ondanks de ervaring, dat jaren van betrekkelijke zuivelschaarste in de gemeenschap nog wel eens zijn gevolgd door jaren met onverwacht grote overschotten. Zelfs de verwachting van een schone zuivelmarkt het hele jaar 1981 door leek hem niet van elke grond ontbloomt.

Het ziet er naar uit dat de vraag uit derde landen naar zuivelprodukten uit de EEG - vol melkpoeder, gecondenseerde melk, kaas - voorlopig onverminderd krachtig blijft. Dit ondanks het feit dat de EEG de exportrestituties belangrijk heeft verlaagd, zodat de klanten meer moeten betalen. In Nederland, waar de boeren maar 19 procent<sup>1</sup> meer melk naar de fabriek brachten dan in het jaar daarvoor, tegen een EEG-stijgingspercentage van 3,3, nam de zuivelexport met elf procent toe tot 5,2 miljard gulden. Voor dit jaar verwachtte Schelhaas een belangrijke verdere stijging van de exportwaarde, als gevolg van een stijging van de wereldmarktprijzen en de verlaging van de EEG-exportrestituties.

Onze boeren zullen over 1980 voor honderd kilo geleverde melk gemiddeld 58,60 gulden ontvangen, waarvan ze echter 80 cent medeverantwoordelijkheidsheffing moeten betalen, zodat 57,80 overblijft. Over 1979 kregen ze 56.37 gulden.

---

1 ?? Vermoedelijk moet hier 1,9 % staan (ZHN.)

## Stijging

De stijging van de melkprijs is volgens voorzitter Schelhaas onvoldoende geweest om het veehoudersinkomen op peil te houden. Dat de boeren meer geld voor hun melk kregen is vooral te danken aan de stijging van de kaasprijs.

Nederland heeft het afgelopen jaar 2,5 procent meer kaas. 3,7 procent meer gecondenseerde melk en 24 procent meer vol melkpoeder geproduceerd dan in 1979. Daarentegen daalde produktie van de beide voor inlevering in aanmerking komende produkten, boter en magere melkpoeder, met respectievelijk 11 en 14 procent.

Het aantal Nederlandse melkveehouders, meldde drs. Schelhaas, is het afgelopen jaar met vijfduizend of zes procent afgenomen, terwijl het aantal melkkoeien met twee procent steeg. Het gemiddelde aantal melkkoeien per bedrijf steeg van 32,5 tot 35,1. Schelhaas achtte een verdere verlaging van de EEG-zuiveluitgaven met ongeveer een miljard gulden mogelijk. Daarvoor is een kritische doorlichting van het huidige zuivelhuishoudboekje van de gemeenschap nodig en een realistische regeling met Rusland inzake de boterexport

In een beschouwing over een eventuele melkproduktiecontingentering - niet zijn eerste keus, maar het kan zijn dat dit nog eens onvermijdelijk wordt - merkte Schelhaas op, dat Nederland niet bereid is zijn eerstgeboorterecht voor een schotel linzenmoes op te offeren. Dit als antwoord aan zuivelmensen elders in de EEG, die vinden dat Nederland met de verdere ontwikkeling van zijn melkveehouderij en zuivelindustrie moet wachten totdat andere landen hun achterstand hebben ingehaald. De Nederlandse zuivel, aldus Schelhaas, heeft zijn vooraanstaande positie met hard werken en grote financiële offers opgebouwd.

**Leeuwarder Courant 1981-01-15**

## Weinig verbetering voor melkende boer

**Hans Lukkes over lopend jaar**

**GIEKERK** - Ondanks de betere voerpositie verwacht Ir. Hans Lukkes in het lopende jaar geen belangrijke verbetering van de bedrijfsresultaten in de melkveehouderij. Die in het voorgaande jaar zijn slecht geweest. Ir. Lukkes deed zijn mededelingen gister op de eerste van de reeks bijeenkomsten van het accountantkantoor CCLB. De eerste werd onder leiding van de heer Dirk Stiksma gehouden in Giekerk.

Ir. Lukkes baseerde zijn conclusie op het feit, dat de melkprijs in de zomerperiode 1,5 cent hoger is geweest. Hij zei dat het zeer de vraag is of dat in het tweede halfjaar gehandhaafd blijft, als hij hoort wat er over de nabetaling over 1980 gezegd wordt. Door de daling van de kalverprijzen zal er van het meerdere melkgeld niets overblijven.

De ontwikkeling van de bedrijfsresultaten over het vorige boekjaar liet gemiddeld een drastische teruggang zien op (80) bedrijven van gemiddeld 37 ha met 81 melkkoeien. Ir. Lukkes kwam op een netto-overschot van bijna 30.000 gulden verlies bij een arbeidsopbrengst per ondernemer van 23.650 Sen. Tussen de bedrijven onderin bestaan enorm verschillen. Van deze groep van 80 bedrijven haalde er het voorgaande jaar nog 42 een netto-overschot, terwijl dat in 1979/80 met vijftien het geval was. Zeventien bedrijven hadden zelfs een negatief arbeidsinkomen tegen vijf het voorgaande boekjaar.

De groeiende verschillen tussen de bedrijven komen gemiddeld vooral overeen met de verschillen in kilo's melk per koe en het aantal melkkoeien per arbeidskracht. Ir. Lukkes vergeleek twee groepen van elk vijftien bedrijven, die een verschil van ruim 90.000 gulden in het netto-overschot te zie gaven. Op de vraag hoe een productiebeperking op de achterblijvende groep zou werken, antwoordde hij dat daaruit een verhoging van de kostprijs zou kunnen voortvloeien.

CCLB-directeur Anton Jolink deed mee, dat de statuten van de CCLB. een coöperatie, veranderd zouden moeten worden, indien straks de accountants 'onafhankelijk' hun beroep moeten kunnen uitoefenen. De CCLB zou het bedrijf dan in een werkmaatschappij (b.v.) moeten onderbrengen, waarvan de commissarissen door de leden van de CCLB benoemd worden. Hij deed ook mee, dat de CCLB op een eigen computer gaat werken. De zogenaamde pachtersclaim bij bedrijfsoverdrachten zal wel van zijn scherpe kanten ontdaan worden.

Nieuwsblad vh Noorden 1981-01-16

## **INGEZONDEN: 'Met minder melk boer meer mans'**

*Werkgroep Beter Zuivelbeleid*

**EELDERWOLDE** Het zuivelbeleid loopt de spuigaten uit, ieder jaar moet de boer weer meer produceren. Doordat 1ste de kosten schrikbarend omhoog gaan en 2de het levensonderhoud duurder wordt. Terwijl de melkprijs zo goed als niet omhoog gaat (+62 cent per liter).

De enige manier om veehouder te blijven, is meer te gaan produceren.

Dit wordt in de hand gewerkt door het landbouwbeleid. Want de boer kan allerlei subsidies krijgen, zoals rentesubsidie. WIR, sanering, enz. Met deze subsidies kan de boer minder moeilijk uitbreiden. De consument krijgt aan de ene kant een goedkoop voedselpakket, terwijl ze aan de andere kant extra belasting betaalt voor al die subsidies en de afvloeiende boeren. Ieder jaar vloeien er vier- à vijfduizend boeren af. In de huidige situatie wordt het geld totaal verkeerd besteed. Het geld wordt niet gebruikt voor prijsverhoging van de landbouwproducten. Op deze wijze groeien de gigantische zuiveloverschotten rustig door.

De blijvende veehouders moeten steeds uitbreiden en harder werken. Boer en boerin op een veebedrijf werken 70 á 100 uur in de week. In het seizoen 1978-1979 zat 50 pct onder het minimuminkomen. De superheffing, die op komst is, kost alle boeren geld. Superheffing betekent: de boeren moeten zelf de groeiende overschotten betalen. Terwijl de boer in deze situatie gedwongen is en al enkele jaren een medeverantwoordelijkheidsheffing betaalde.

Bezwaren van de superheffing zijn:

1ste. Als de boer zijn eigen meerproductie moet betalen, die hij in 1981 meer produceert dan in 1980, is dit de ergste manier van contingentering, die er is (productiebeheersing). Want een boer die in het verleden heeft uitgebreid, kan doorgaan op de zelfde voet en degene, die nu begint met bedrijfsoverneming of ruilverkaveling, wordt de nek omgedraaid.

2de. Wordt de superheffing een mengprijs, dan kost dit iedere boer geld. Bij een melkgroei van 4 pct (zoals nu) leveren wij dan 2 cent per liter in. Dit is voor een bedrijf van 50 melkkoeien vijf à zesduizend gulden minder melkgeld. Als de superheffing ten doel heeft om de huidige overschotten weg te werken, dan zal dit ten koste van duizenden bedrijven gaan.

Wij als *Werkgroep Beter Zuivelbeleid* willen contingentering per VAK (Volwaardige Arbeidskracht) plus 10 cent prijsverhoging per liter. Dit invullen over de hele EEG, waarbij de

EEG wordt ingedeeld in verschillende regio's. Iedere regio heeft een andere gemiddelde bedrijfs grootte. Een gezinsbedrijf in onze regio is 1.3 VAK; deze krijgt een contingent van 160.000 liter toegewezen. Dit is een inkomstenverhoging van f 16.000. Een bedrijf, dat meer produceert per VAK kan minder gaan melken, bijv. een gezinsbedrijf van 320.000 liter kan 48.000 liter melk minder gaan produceren voor hetzelfde melkgeld. Dit komt neer op ongeveer 10 koeien minder, dus kostenbesparing en dus een beter inkomen en kortere arbeidstijd. Een klein bedrijf kan blijven groeien tot een middenbedrijf in dit systeem.

Waar komt het dubbeltje voor de melkprijsverhoging weg? De EEG betaalt in 1980 12 á 13 cent per liter melk in de hele EEG om de overschotten weg te werken. Bij inkrimping van de overschotten kan de EEG zeker 6 á 7 cent van de melkprijs verhoging betalen. De consument is zeker bereid 3 cent hij te passen. mits het goed uitgelegd wordt.

Namens de werkgroep  
'Beter Zuivel beleid',  
Eelderwolde. WIM LUINGE

Provinciale Zeeuwse Courant, 1981-01-28

Voorzitter P.W. Blokland CBTB-West-Nederland

### **‘Zuivelbeleid handhaven’**

**GAPINGE – „Naar mijn mening dient, ten aanzien van het zuivelbeleid, de huidige medeverantwoordelijkheidsheffing te worden gehandhaafd.** De opbrengst daarvan zou aangewend kunnen worden als premie voor de melkveehouders die bereid zijn minder te produceren. Ik zie daar nog wel ruimte voor. Want de keuze voor contingentering houdt handhaving van het huidige produktieniveau of verlaging ervan in. De kostprijs blijft daarentegen stijgen. En als, daar geen kostencompensatie tegenover staat dan betekent dat derving van inkomsten. Zeker de kleine bedrijven worden dan geraakt, je legt er als het ware een wal omheen. En hebben wij als CBTB het recht daartoe?\".

Dit zei dinsdagavond de voorzitter van de Christelijke Boeren- en Tuindersbond (CBTB) West-Nederland, P W. Blokland uit Groot Ammers, tijdens de jaarvergadering van de afdeling Veere van zijn bond in het verenigingsgebouw te Gapinge ging hij voor zo'n dertig belangstellenden in op de actuele zaken in het landbouwbeleid. Behalve de (melk)veehouderij belichtte hij daarbij ook de situatie in de akkerbouw.

[.....]



## Minimumprijs half volle melk

RIJSWIJK, 12-3. Het produktchap voor zuivel krijgt de bevoegdheid, een minimumprijs voor halfvolle melk vast te stellen. Een toezegging daarvoor heeft het tijdens een gesprek gekregen van staatssekretaris Hazekamp van economische zaken. Het officiële koninklijk besluit moet nog komen, zo is donderdag van de kant van het produktchap vernomen.

Leeuwarder Courant 1981-03-26

## FNZ R. Zijlstra: 'Zuivel heeft goede vooruitzichten bij groei melkstroom'

### Meer werk in klein bedrijf

**LEEUWARDEN** - Ondanks een verder stijgende melkproduktie en hogere prijzen, heeft de afzet zich het afgelopen jaar gunstig ontwikkeld en zijn ook de vooruitzichten voor zuivel dit jaar hoopgevend. Drs. Rinse Zijlstra zei dit gistermiddag in de algemene vergadering van de *Friese Bond van Zelfstandige Melkhandelaren* in de Harmonie te Leeuwarden.

De FNZ-voorzitter (zuivelcoöperatie) verwachtte een verdere daling van de kleine voorraden in de EG naar 100.000 ton magere melkpoeder op het eind van het jaar; de botervoorraad zal teruglopen naar 75.000 ton. Een paar jaar geleden waren die voorraden nog een miljoen ton poeder en 271.000 ton boter.

Als redenen voor die daling zag Zijlstra de verslechtering van de voedselsituatie in de wereld. de oliedollars, die aan voedsel worden besteed, het falen van de landbouwproduktie in de communistische landen en de groei van de wereldbevolking. Als vijfde element noemde hij in Friesland de groeiende omzet aan kaas, boter, magere en halfvolle melk in de rijdende winkels.

De zuivelindustrie verwacht dit jaar 8.5 miljoen kg melk meer in Nederland te verkopen en twaalf miljoen kg meer in het buitenland. De boterconsumptie in Nederland gaat in stijgende lijn. Verwacht wordt een stijging van vijf procent, zei Zijlstra.

### Geen superheffing

De Prijsverhogingen voor zuivel schatte drs. Zijlstra dit jaar op tien tot twaalf procent in Brussel. De door de veehouders zo gevreesde strafheffing op meerproduktie lijkt niet door te zul-

len gaan. Het gevolg is wel, dat de prijzen van het zuivelassortiment verhoogd zullen moeten worden. Op korte termijn zal die waarschijnlijk gering zijn. Zijlstra sprak verder nog van een bescheiden prijsverhoging in de rijdende winkels.

„Als ik de ketelmuziek van de politieke partijen, waarmee de kiezers uit hun schuilplaatsen moeten worden verdreven, probeer te herleiden tot een gemeenschappelijke melodie”, dan klinkt het volgende, aldus Zijlstra: de machinerie stokt, de inkomens groeien niet meer, er is minder te besteden.

Het zou wel eens kunnen zijn, meende Zijlstra, dat de huidige periode van bezinning, versobering en terughoudendheid, naast het risico van stagnatie in de omzet ook een voordeel kan betekenen voor de grote roep zelfstandige ondernemers en hun medewerkers, die in de voorgaande periode het slachtoffer werd van scherpe kostenstijgingen.

Als de overheid haar uitgaven weer in de hand kan krijgen en de economische gezondmaking zou langs die weg voortgezet worden, dan zag Zijlstra voor de zelfstandige ondernemingen, veehouders en voor hun coöperaties de voordelen van de aanpassing groter dan de nadelen van de stagnatie. Dit laatste te meer omdat de huisvrouw bij een krappere portemonnee de levensmiddelen niet boven aan op het bezuinigingslijstje zal zetten.

Het verheugde Zijlstra dat er twintig nieuwe ondernemingen in de Friese melkhandel waren opgezet in 1980. Het scheppen van vele arbeidsplaatsen in kleine bedrijven wordt te weinig acht op geslagen. Er worden miljarden gestoken in grote bedrijven om deze in stand te houden, maar het over het hoofd zien van de kleinere zelfstandige bedrijven getuigt van een grote onderschatting van de mogelijkheden. In Amerika is de waarde van de zelfstandigheid en de kleine schaal reeds herontdekt, zei Zijlstra.

Leeuwarder Courant 1981-04-16

## Komend halfjaar geen grote problemen op zuivelmarkt

Voorzitter H. Schelhaas van Zuivelschap:<sup>2</sup>

**RIJSWIJK** - Voor het komende halfjaar dreigen op de zuivelmarkt nog geen grote moeilijkheden: het aanbod kan wel tegen de op dit moment geldende prijzen worden opgenomen. Een hernieuwde groel van de voorraden later in jaar laar is echter niet uitgesloten. Voorzitter drs. Harm Schelhaas van het *Produktschap voor Zuivel* zei dit in de gisteren gehouden bestuursvergadering. De *Europese Commissie* kan naar zijn mening dat opnieuw toenemen van voorraden voorkomen, als ze maar slagvaardig inspeelt op de marktontwikkeling. Met een doeltreffend marktbeheer kan men de markt schoonhouden en de praktijk heeft geleerd dat dit de kooplust stimuleert.

Schelhaas beoordeelde de prijsbesluiten van de EG-raad van landbouwministers van de zuivelprijs - een reële verhoging van de richtprijs voor melk met ongeveer negen procent, geen aanvullende heffingen - positief. De enige zorg die overblijft is het evenwicht op de zuivel-

2 Het Produktschap voor Zuivel gaf regelmatig verklaringen / berichten uit. In deze MAP word daar minimaal aandacht aan besteed. Ze waren bijna altijd positieve, in die zin dat het goed ging met de afzet.....er waren op het zuivelfront weinig problemen! De heer Schelhaas was vermoedelijk een positief ingestelde man. (ZHN.)



markt. De enige maatregelen die de groei van de Europese melkproductie enigszins binnen de perken zouden kunnen houden: premies voor het overschakelen van melk naar vlees en voor het niet in de handel brengen van melk zijn vervallen.<sup>3</sup>

De prijsverhoging met negen procent, hoe gerechtvaardigd ook, zal volgens voorzitter Schelhaas de Europese melkproductie niet afremmen. Ze zal de groei van die productie echter evenmin sterk stimuleren, omdat ze in bijna alle Europese landen geringer is dan het inflatiepercentage. Wel is in de eerste drie maanden van dit jaar de EG-melkaanvoer twee procent hoger geweest dan in het eerste kwartaal van 1980, terwijl een verdere stijging ten opzichte van 1980 later in het jaar niet uitgesloten is

Het zuiveljaar is gestart met een zeer gunstige voorraadpositie, aldus Schelhaas. Op 9 april was de botervoorraad in de EG 40 000 ton, goed voor een consumptie binnen de gemeenschap van negen dagen. Vorig jaar om dezelfde tijd was er een voorraad van 287.000 ton. De voorraad mager melkpoeder is 137.000 ton, tegen 155.000 ton een jaar geleden. Sinds 1974 is de voorraadpositie bij het begin van het melkprijsjaar niet zo gunstig geweest, aldus de voorzitter.

Wat de afzet betreft: in Europa kan op een stabiele vraag gerekend worden, de afzet op de wereldmarkt is meer aan schommelingen onderhevig. Wel is de wereldzuivelmarkt nu op een aantal punten aanzienlijk sterker dan toen hij in 1975 ineenstortte. Terwijl in West-Europa en de Verenigde Staten de groei van de welvaart stagneert beschikken tal van landen in de derde wereld over aanzienlijk meer koopkracht dan zes jaar geleden, zoals Brazilië, Malakka, Taiwan en Zuid-Korea.

Schelhaas pleitte voor een verstandig exportrestitutiebeleid van de EG, ter voorkoming van een terugval in de vraag zoals in 1975. Voorts wilde hij intensiever overleg op grond van de vorig jaar gesloten wereldzuivelovereenkomst om een redelijk wereldprijsniveau vast te stellen, en voor effectieve productiebeperkende middelen, te gebruiken bij te forse produktiestijging. Contingentering van de productie wilde de voorzitter van het Zuivelschap niet. Wel wil de bij de overschakeling stimuleren van melk naar produkten of diensten waaraan Europa of de wereld een tekort heeft. De scheurpremie uit de oorlog (omzetting van weiland in akkerland) zou in aangepaste vorm terug kunnen komen.

De afgeschafte en fiscaal onaantrekkelijke premieregeling voor het stopzetten van de melkproductie zou door een verbeterde regeling kunnen worden opgevolgd. Het geld voor die regelingen, zo meende Schelhaas, kan komen uit de verhoging van de medeverantwoordelijkheidsheffing van twee naar twee en een half procent.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1981-08-20

## Schelhaas: Fikse groei zuivelexport

**RIJSWIJK** (ANP) - De Nederlandse zuivelindustrie heeft in de eerste zeven maanden van dit jaar 21 procent meer volle melkpoeder uitgevoerd dan in de maanden januari tot en met juli van vorig jaar. De kaasuitvoer nam met tien procent toe, terwijl de export van gecondenseerde melk in deze periode een stijging van negen procent vertoonde ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. Het *produktschap voor zuivel* heeft dit woensdag in Rijswijk meegedeeld.

3 Niet duidelijk of hier de SLOM regeling van mei 1977 – aangepast in 1978 – wordt bedoeld? (ZHN.)

De produktie van volle melkpoeder steeg in de eerste zeven maanden van 1981 met eenzelfde percentage als de uitvoer: 21. Ook de produktie van kaas en gecondenseerde-melkproduktie nam met respectievelijk vier en acht procent toe. Bij magere melkpoeder bleven zowel produktie als uitvoer ongeveer gelijk aan de situatie in dezelfde periode vorig jaar. Drs. H Schelhaas, voorzitter van het *produktschap voor zuivel*, maakte verder bekend dat de kosten van het EG-zuivelbeleid dit jaar tien miljard gulden zullen bedragen.

Vorig jaar vielen deze kosten ruim drie miljard gulden hoger uit. Het zuivelbeleid van de EG neemt 18,5 procent van de totale begroting in beslag. In 1980 bedroeg het aandeel van de zuivel ruim 21 procent van de begroting, aldus Schelhaas.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1981-08-28

## Het zuiveltij gekeerd

(Opinie: mr. Gerard W. Smallegange <sup>4</sup>)

Als het komkommertijd is in de publiciteitsmedia, plegen sommige nieuwsgaarders nog wel eens ouwe beestjes van stal te halen. Het monster van Loch Ness en de hoeveelheid melk die onze runderachtigen produceren zijn voorbeelden van vaak opgeklopte verhalen uit de komkommerperiode van de laatste jaren. Geen berg was hoog genoeg of geen zee voldoende diep en/of uitgestrekt om de omvang van het Europese zuivel-overschot enigszins redelijk aan te geven. Daar kwam (en komt ook nog) bij dat een beetje trendmatige prater of schrijver - vooral degenen die niet gehinderd worden door een overvloed aan kennis van zaken - het kankeren op de Europese Gemeenschap hoog in zijn vaandel voert. Vooral het Europese landbouwbeleid is onderwerp van beschimping. Kreten als failliet en schandelijk behoren wat de EG betreft tot de modale woordenschat van menige spreker of schrijver die het over de Europese landbouwpolitiek heeft.

Nu is het landbouwbeleid de laatste jaren vrij duur geweest in Europees verband. Dat kan niemand ontkennen. Vooral de snel gegroeide voorraad van melk en zuivelprodukten heeft nogal wat kosten meegebracht. Maar het is beslist niet waar dat er sprake was van een totaal misluk, laat staan failliet beleid. Ook in de tijd dat men fantaseerde met termen als melkzeeën, boterbergen en poederwoestijnen die als 'structureel' ervaren werden en 'als een lawine van kosten' de Europese Gemeenschap om zeep hielpen, was er noch financieel noch structureel sprake van een failliete boedel, hoogstens van een duur beleid. Het is goed dacht ik in dezen de voorzitter van het *Produktschap voor Zuivel*, drs Schelhaas, nog eens te citeren:

*'Het Europese landbouwbeleid is veel beter dan de naam die het heeft in bepaalde kringen. Om dit toe te lichten, wil ik er nog eens op wijzen dat werkeloosheid en overschotten symptomen van het zelfde kwaad zijn, namelijk het ontbreken van evenwicht tussen vraag en aanbod. In de industrie leidt dit tot ontslagen en werkeloosheid, in de landbouw kunnen de boeren gelukkig niet zomaar ontslagen worden en blijven zij hard aan het werk met als gevolg dat er landbouwoverschotten ontstaan'.*

Het is trouwens ook goed erop te wijzen dat in de tijd van de allergrootste landbouwoverschotten ze altijd nog minder dan vijftientig miljard gulden kostten en dat de werkeloosheid in de EG (meer dan zeven miljoen man) minimaal 125 miljard per jaar kost, nog los van

4 Landbouwkroniekschrijver PZC: zie noot bij 1976-10-09

alle menselijk leed en maatschappelijke nadelen. Om Schelhaas nog eens aan te halen: *‘Landbouwoverschotten hebben bovendien het voordeel dat ze altijd de consumentenprijs naar beneden drukken, met andere woorden de gemiddelde Europese burger heeft meer profijt dan nadeel van de landbouwoverschotten’*.

### **melk foetsie**

De reden dat er niet meer over overschotten gesproken worden in de zuivel, zelfs niet in de komkommertijd is simpel: de structureel geachte grote overschotten zijn weg foetsie, als sneeuw voor de zon verdwenen. Hoe kan dat nou, vraag je je in arren moede af? Een paar jaar lang is je voorgehouden dat zelfs de veeboeren in Europa in hun eigen melk zouden verdrinken, en nu is er - zonder dat er ingrijpende maatregelen genomen zijn, geen druppel te veel in de Gemeenschap. De voorraad is zelfs aan de krappe kant - voldoende voor een paar weken.

Het antwoord op die vraag is ook vrij eenvoudig: dat komt bijna alleen door de ontwikkelingen op de wereldmarkt. In een aantal landen is de melkproduktie teruggelopen. Vooral in de Sovjet-Unie, het land met de meeste melkkoeien ter wereld (veertig miljoen) kampt nu met grote moeilijkheden. De produktie loopt er vooral het laatste jaar sterk terug. Om in zijn tekorten te voorzien moet Rusland kopen op wereld-zuivelmarkt. De communisten gaat het (ook) wat de zuivel betreft beslist niet voor de wind. Niet alleen in Rusland maar ook in heel Oost-Europa en communistisch Azië trekken de koeien de melk op en zit men met tekorten. Ook in Australië wil het niet boteren en blijft de melkproduktie achter. Trouwens binnen de EG mag er dan in totaal nog een lichte stijging te zien zijn, ook daar zijn er landen waar de produktie daalt. Ierland, Denemarken, Italië en Luxemburg geven hetzelfde beeld van teruglopen der produkten.

Een andere belangrijke factor op de wereld-zuivelmarkt is de nog steeds toenemende vraag van de olie-producerende landen. Deze hebben door een menigte aan oorzaken een groot tekort aan zuivel en melk en kopen vooralsnog liever op de wereldmarkt dan dat ze een eigen zuivelgerichte landbouw op poten zetten (voor dat laatste is trouwens meer dan geld en een goed klimaat nodig - vakmanschap is gelukkig moeilijk verkoopbaar) Ook een aantal NIC's (New Industrialising Countries, zogenaamde nieuwe industrielanden) zoals Taiwan, Zuid-Korea, Singapore en Brazilië hebben het te druk met het opzetten van nieuwe industrieën om aandacht aan de ontwikkeling van veehouderij te schenken

Ook zij zijn voor een groot deel gretige kopers op de wereld-zuivelmarkt van het laatste jaar Tenslotte moet ook vermeld worden dat de export vanuit de EG naar ontwikkelingslanden de laatste tijd erg aantrekt. Alles bij elkaar is dit de oorzaak geweest dat in korte tijd de overspannen zuivelmarkt in de Europese Gemeenschap zijn voorraden meer dan kwijt kan op de wereldmarkt. Voor de modale burger moge dit vrij abrupt gekomen zijn, zuivelexperts hebben deze ontwikkeling een jaar geleden al voorspeld. Wat de vooruitzichten betreft: er is geen enkele reden (behalve dan onvoorspelbare catastrofes) om aan te nemen dat de eerste één à anderhalf jaar er een ander beeld te zien zal zijn op de zuivel-wereldmarkt.

### **beter te veel**

De Moraal. Weer is gebleken dat ook in onze hoogst moderne goed geregelde en geïndustrialiseerde Westerse wereld de landbouw heel iets anders is en blijft dan bijvoorbeeld een gloeilampenfabriek. In de laatste kan je de gewenste produktie tot het laatste gloeidraadje exact regelen. In de land- en tuinbouw - hoe modern en ontwikkeld ook - zal dat nooit lukken; de grilen van het klimaat en in mindere mate ook van de te verzorgen dieren en planten, blijven borg staan voor onzekerheden, dus voor pieken en dalen in de produktie.

Dat betekent dat men (om zeker te zijn van een voldoende voedselpakket en da's een primair vereiste voor ieder land) moet uitgaan van een constante voorzieningsgraad van iets boven de honderd procent. Dat mag dan soms wat kosten met zich meebrengen in tijden van te veel, maar dat is meer dan waard. Want twee procent te weinig van een bepaald voedingsprodukt is oneindig duurder en erger dan een paar procent teveel. De huidige ontwikkelingen in de zuivel bewijzen dat het EG-voedselbeleid voor de consument zo slecht niet is....

mr Gerard W. Smallegange.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1981-09-09

**Amro Bank: Problemen melkveehouderij, 'Oplossing lijkt niet in zicht**

## **Kosten zuivelbeleid zijn gevaar voor EG**

**AMSTERDAM** (ANP) - De resultaten bij de melkveehouder zijn de laatste twee jaar vrij teleurstellend geweest terwijl de recente stijging van de krachtvoer prijzen weinig goeds voor het lopende jaar belooft. Daarnaast laat het zich aanzien dat de wereldmarkt voor zuivel die vrij gunstig is geweest weer zal inzakken en de kosten van het Europese landbouwbeleid zal opdrijven. Dit zal tot gevolg hebben dat de lidstaten weinig geneigd zullen zijn tot een afdoende verhoging van de garantie prijzen.

Een oplossing voor de structurele moeilijkheden van de Europese zuivel lijkt niet in zicht en voor verbetering van de gemiddelde bedrijfsresultaten in de melkveehouderij zal weinig ruimte gelaten worden. Dit concludeert, de Amro Bank in een branchestudie over de melkveehouderij.

Per medio 1980 waren er in Nederland ruim 67.000 bedrijven met in totaal circa 2,4 mln melk- en kalfkoeien. Ruim 80 pct van de bedrijven was gespecialiseerd op melkgebied. Het aantal bedrijven loopt gestaag terug terwijl de veestapel groeit. In de periode 1950-1980 steeg het aantal melk- en kalfkoeien per bedrijf tot nagenoeg het vijfvoudige. Bij de grootste bedrijven komt een duidelijke concentratietendens tot uiting. In mei 1970 waren er slechts 52 bedrijven met 100 of meer melk- en kalfkoeien, negen jaar later waren dat er 2006. De voortschrijdende mechanisatie, die alleen bij grotere bedrijven tot kostenbesparing leidt, was de gangmaker van deze concentratie.

Jarenlang zijn de EG-maatregelen om de zuiveloverschotten te verminderen onvoldoende gebleken; slechts de laatste twee jaar is de situatie wat gunstiger geworden maar het staat geenszins vast dat de verbetering blijvend is. De kosten van het landbouwbeleid en met name het zuivelbeleid voor de Gemeenschap liepen daardoor steeds verder op en bij de slechte conjuncturele situatie van de laatste paar jaar wekte dat toenemende weerstand. De noodzaak tot produktie- en kostenbeperking wordt met de dag dwingender omdat anders zelfs het voortbestaan van de Gemeenschap in gevaar komt.

De afgelopen tien jaar is de prijs van de consumptiemelk 75 pct gestegen. Bij boter was de prijsstijging slechts 31,5 pct, bij kaas 83,8 pct en bij rundvlees 74,5 pct. In totaal werd voeding 88,4 pct duurder en het gehele consumptiepakket zelfs 102,4 pct.



## Ondanks gunstige markt zorgen in zuivelsector

**BODEGRAVEN (ANP)** – Sinds de tweede wereldoorlog, is de zuivelmarkt nog niet zo gunstig geweest als nu. Gedurende de eerste zes maanden van dit jaar was de opbrengst van Nederlands zuivelexport ongeveer 794 miljoen gulden groter dan in het eerste halfjaar 1980, namelijk 3,370 miljard gulden. Voorzitter drs. H. Schelhaas van het *Produktschap voor Zuivel* vertelde dit woensdag in een bijeenkomst te Bodegraven.

Voor het hele jaar 1981 verwachtte hij een exportopbrengst van bijna zeven miljard gulden tegen 5,2 miljard in 1980 en 4,6 miljard in 1979.

De gunstige ontwikkeling op de zuivelmarkt weerspiegelt zich in de daling van de uitgaven voor de EG zuivelpolitiek van veertien miljard gulden vorig jaar tot tien miljard gulden dit jaar. Toch, aldus Schelhaas, zal de Europese zuivelpolitiek de komende jaren reden blijven geven tot politieke discussies en zorg. De politieke weerstand tegen het hoge percentage van de landbouwingaven in het EG-budget neemt toe.

De nieuw toetredende landen zijn betrekkelijk arm sterk agrarisch gericht en hebben weinig belang bij het huidige zuivelbeleid. De nieuwe Franse regering is waarschijnlijk minder pro-landbouw dan de vorige.

Het herstel van de zuivelmarkt is dan ook net op tijd gekomen, vond Schelhaas. In de toekomst zullen overschotten zoals die in de afgelopen jaren voorkomen moeten worden voorkomen. De kosten van het zuivelbeleid zullen niet meer zo hoog kunnen worden als in 1980 en de exportrestituties zullen niet meer zo hoog mogen worden als twee jaar geleden. Schelhaas achtte het van groot belang dat de Europese melkproductie binnen de perken blijft - waarbij hij overigens een groei van ongeveer twee procent per jaar wel aanvaardbaar vond - en dat de vraag op de wereldmarkt verder blijft groeien.

### Bijsturen

De produktschapsvoorzitter verklaarde zich een groot voorstander van het tijdig inbouwen van productiebijsturende maatregelen. Hij dacht aan premiereregelingen voor het omschakelen naar het verbouwen van eiwitrijke voedergewassen of naar recreatie en ook aan premiereregelingen voor vermindering of beëindiging van de melkproductie.

In een natuurlijk evenwicht op de zuivelmarkt kon Schelhaas niet zonder meer geloven. In Brussel worden echter hoogstens besluiten genomen als daartoe een absolute noodzaak op korte termijn bestaat. Schelhaas vreesde dan ook dat er pas weer serieus over productiebeperkende maatregelen zal worden gepraat als de zaak al min of meer uit de hand is gelopen. Dan zullen velen om uiteenlopende redenen een contingentering als onontkoombaar beschouwen.

De grote vrees van de Nederlandse zuivelsector is volgens Schelhaas, dat de grote EG-landen maatregelen zullen weten door te drukken die deze sector dubbel of drie dubbel zullen pakken bijvoorbeeld door een constructie waardoor heffingen op de melkproductie onevenredig zwaar op de Nederlandse zuivelsector gaan drukken of maatregelen die onze zuivelexport extra treffen.

Schelhaas sprak in een bijeenkomst ter voorbereiding van het Nederlands Nationaal kaaskeurconours dat op 28 en 30 september in Bodegraven wordt gehouden.



## FNZ. 1: 'Beste zuivelexport, geen nieuw beleid'

Voorzitter Rinse Zijlstra

**DEN HAAG** - De zuivelexport gaat dit jaar met dertig procent omhoog en de waarde van die export komt op zo'n zeven miljard gulden. Deze constatering zette drs. Rinse Zijlstra van Drachten gisteren tegenover de geluiden, die nog slechts kort geleden te horen waren alsof de zuivelpolitiek op een faillissement was uitgedraaid. Zijlstra deed dat als voorzitter in Den Haag bij de opening van de algemene vergadering van de FNZ, waar ook de Friese zuivelcoöperaties bij aangesloten zijn.

De totale omzet van de zuivelindustrie in Nederland zal dit jaar met tachtig procent stijgen bij een totale waarde van dertien miljard gulden. In Nederland met 63.000 veehouders is een zuivelindustrie opgebouwd, nu nog slechts 55 ondernemingen omvattende, die dertig procent van de Europese export voor haar rekening neemt. Die export gaat naar 140 landen.

Deze positie van de Nederlandse zuivelindustrie brengt met zich mee, dat de FNZ grote bezwaren heeft tegen het voornemen van de EG-Commissie om een nieuw handelspolitiek instrument in te voeren, dat de handel met derde landen verder moet reguleren door het afsluiten van lange-termijn-contracten tussen de EG en deze landen.

De zuivel heeft te maken met een plotseling optredende sterke vraag, waarvan de oorzaken ook een structureel karakter hebben. Drs. Zijlstra noemde daarbij de groei van de wereldbevolking, de stijgende koopkracht in de olielanden en de desastreuze voedselsituatie in de Oostbloklanden. Studies o.a. van de FAO wijzen voor de komende tientallen jaren op schaarste aan voedsel in bepaalde delen van de wereld naast overschotten elders.

Zijlstra vroeg zich af, wat in deze nieuwe situatie de meest passende zuivelpolitiek zou zijn. Hij herhaalde het standpunt van de zuivel, dat in nauw overleg met de landbouworganisaties eerder is geformuleerd: „Wij achten de huidige zuivelpolitiek, met als kern de interventie, de restitutiepolitiek en de gemeenschappelijke financiële verantwoordelijkheid, waarmee men in Brussel langzamerhand zeer behoorlijk weet te werken, de best mogelijke.” Met voldoening constateerde Zijlstra, dat ook voor de EG-Commissie een individuele produktiecontingentering een onhanteerbaar middel is.

Ir. David Lutelijn, voorzitter van Landbouwschap en KNLC, zei in de bijeenkomst van de FNZ over de individuele contingentering, dat deze geen enkele zekerheid geeft voor toekomstige inkomensvorming, terwijl er een wapen tegen de Nederlandse zuivel uit kan ontstaan. Wel zal op langere termijn getracht moeten worden het aanbod van melk iets te laten na-ijlen op de vraag. Het streven moet gericht zijn op een zekere stabilisatie van de melkproduktie in de EG en de groei dient in elk geval beneden de een procent per jaar te blijven.

Euro-parlementariër Teun Tolman zei dat er geen directe maatregelen ter beteugeling van de melkproduktie te verwachten zijn, terwijl contingentering van de produktie op individuele bedrijven in de Gemeenschap niet aanvaard zal worden, omdat ze niet uitvoerbaar en niet controleerbaar is. Hij verwachtte wel een heffing op oliën en vetten.

Zuivelbond FNZ. tijdens jaarvergadering.

## FNZ.-2: 'Bedrijfsleven heeft geen behoefte aan subsidies'

**DEN HAAG** (ANP) - De overheid en het parlement moeten beseffen dat het bedrijfsleven geen enkele behoefte heeft aan de miljarden guldens aan subsidies die het kan krijgen. Dit zei drs. R. Zijlstra woensdag in Den Haag tijdens de jaarvergadering van de *Koninklijke Nederlandse Zuivelbond FNZ*, waarvan hij voorzitter is.

Zijlstra noemde overheidssubsidies 'genadebrood': „In die zin dat eerst aan allerlei voorwaarden moet worden voldaan alvorens de subsidie kan worden overgemaakt”, aldus de FNZ-voorzitter. Zijlstra zei ook dat het bedrijfsleven in feite met subsidies het eigen geld weer terugkrijgt, omdat de overheid het vroeger uit het bedrijfsleven heeft weggehaald.

De voorman van de *Koninklijke Nederlandse zuivelbond* bedoelde dat de overheid in haar sociaal-economisch beleid eens moet afstappen van bescherming van zwakke bedrijven. Zij moet veeleer een beleid voeren van versterking van bedrijven die de potentie in huis hebben om krachtig te worden. De voorzitter van de FNZ pleitte voor 'economisering' van de politiek in plaats van 'politisering' van de economie zoals volgens hem op het ogenblik plaatsvindt. Zijlstra verwees in zijn betoog naar professor Tinbergen en het *Centraal plan bureau*, die volgens hem eerder tot dezelfde conclusies zijn gekomen.

Tijdens de jaarvergadering bleek dat de Nederlandse zuivelwereld wil dat de 'medeverantwoordelijkheidsheffing' op zo kort mogelijke termijn drastisch wordt verlaagd.

In zuivelkringen heerst algemeen de opvatting dat de Europese gemeenschap de anderhalf miljard gulden die zij in 1981 moeten opbrengen, te veel in de pot algemene middelen stopt.

De medeverantwoordelijkheidsheffing is een belasting van 2,5 procent die de boeren moeten betalen om bij te dragen aan de kosten van het zuivelbeleid van de EG. Ir. D. Luteijn, voorzitter van het *Landbouwschap*, zei tijdens de jaarvergadering van de FNZ dat er nog nauwelijks sprake is van werkelijke medeverantwoordelijkheid. „Zeker nu het erop lijkt dat het door ons afgedragen geld grotendeels naar de algemene middelen van de EG verdwijnt”. aldus Luteijn. De voorzitter pleitte voor verlaging van de heffing van 2,5 naar 0,5 procent. Het streven moet er volgend jaar op gericht zijn dat de produktie van melk in de EG stabiliseert en in elk geval niet meer dan één procent stijgt, aldus ir. Luteijn.

Over die inkomens zei hij dat de verscheidene organisaties en coöperaties in de zuivel er de laatste jaren niet in zijn geslaagd te voldoen aan hun belangrijkste taak: verbetering daarvan. De oorzaak hiervan zit niet in het gevoerde beleid, maar in externe factoren, aldus Luteijn. Drs. R. Zijlstra, voorzitter van de FNZ, gaf in zijn jaarrede de belangrijkste cijfers van 1981. Zo zal de omzet van de totale Nederlandse zuivelindustrie acht procent hoger uitvallen dan over 1980. Daarmee bereikt zij een waarde van dertien miljard gulden.

Ruim de helft hiervan, zeven miljard, levert de export op. Dat is een stijging van dertig procent ten opzichte van 1980. Zeventig procent van de wereldzuivelproduktie komt uit de EG, waarvan Nederland met zijn 55 ondernemingen dertig procent op zijn conto schrijft. De Nederlandse melkveehouderij zal volgens Zijlstra dit jaar zes procent meer voor zijn melk ontvangen dan vorig jaar. Op grond van deze cijfers verklaarde Zijlstra dat de zuivelbranche een

gezonde bedrijfstak is, hoewel er „bij onze veehouders heel wat zijn die in grote financiële moeilijkheden zijn geraakt”, aldus de voorzitter van De FN Z.

Leeuwarder Courant, 1981-10-21

## C.B.T.B: ‘Contingentering in melk: dood in pot’

### CBTB - voorzitter in Sneek

**SNEEK** - Ik hoop, dat wij in staat zullen zijn om een strak contingenteringssysteem in de melkveehouderij buiten de deur te houden, want dat is de dood in de pot. Met deze opmerking kwam de voorzitter van de *Nederlandse CBTB*, de heer Jaap van der Veen gisteravond aan het einde van zijn uiteenzettingen voor de gezamenlijke landbouworganisaties in Sneek.

Hij voegde er aan toe, dat in geval van een teveel aan melk de boer op de een of andere manier te weten moet komen hoe de markt er bij ligt. Om dat de boer duidelijk te maken, zou Van der Veen kiezen voor een globale aanpak, bijvoorbeeld door een superheffing of door een heffing op het „meer”. Er zijn ook mensen, zoals die van de werkgroep *Beter Zuivelbeleid*, die een individuele regeling willen, merkte hij op.

In zijn inleiding had de CBTB-voorzitter uiteengezet, dat de hoogontwikkelde landbouw in Nederland in een kwetsbare positie verkeert, terwijl van de productie een groot deel de grens over moet. Ook dat is een kwetsbare zaak. Van der Veen stelde daartegenover, dat nog slechts vijf procent van de werkzame bevolking in de land- en tuinbouw bereid is risico's te dragen.

Toch zal de economie weer op gang gebracht moeten worden door de zeldzaam wordende groep van ondernemers, die investeringen willen doen.

Onjuist achtte Van der Veen het, dat het ministerie van landbouw meer moet inleveren op haar begroting dan het gemiddelde en hij was er niet over te spreken, dat de beperking juist voorlichters zou gelden. Gezien de nuttige functie van de landbouw voor de betalingsbalans zou er eerder reden zijn om de landbouw meer stimulansen te geven.

Er is in de landbouw immers een exportoverschot van tien miljard gulden.

Niettegenstaande een meevaller van vier miljard in het landbouwbeleid van de EG dreigt de positie van de landbouw te verslechteren. Bij het opstellen van de nieuwe begroting wordt het geld uit deze meevaller voor de komende jaren elders besteed. Bij een daling van de prijzen op de wereldmarkt ontstaan dan grote problemen. Er is reeds sprake van een herziening van het landbouwbeleid o.a. door een aanpassing van de landbouwprijzen naar die van de wereldmarkt.

Van der Veen wilde de medeverantwoordelijkheidsheffing (½ pct.) op de melk niet geheel laten verdwijnen, omdat hij vreesde, dat er dan een ander heffingenstelsel voor in de plaats zou komen, waarbij de Nederlandse melkveehouderij gepakt zou worden. Een gedifferentieerde heffing wil de landbouw vooralsnog niet.

### Isolement dreigt

In Brussel dreigt voor Nederlandse onderhandelaars het gevaar, dat ze met hun stellingname in een isolement dreigen te geraken o.a. bij de prijs voor het aardgas en de heffing op graanvervangende produkten. We moeten trachten redelijk aan de praat te blijven, meende Van der Veen en we moeten oppassen voor een sfeer van „Nederlandertje pesten”. Men kijkt al met

een scheef oog naar onze groeiende export en naar de manier, waarop we de zaken hier aanpakken. Een behoedzaam optreden is vereist om in het Brusselse overleg dat isolement te voorkomen.

Toen Van der Veen opmerkte, dat 1981 een redelijk jaar voor de melkveehouderij lijkt te worden, kreeg hij enige kritiek te verduren. De bijeenkomst in de lagere landbouwschool stond onder leiding van de heer Johannes Koopmans van Ijsbrechtum.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1981-10-22

## ‘Veehouderij zit dit jaar op rozen’

(TERZAKE / mr. Gerard W. Smallegange)

[.....]

**De veehouderij** zit - zeker in vergelijking met een tijd terug - dit jaar ook op rozen. De grote dreiging van een fors overschot aan zuivelprodukten is verdwenen als sneeuw voor de zon. De zuivelmarkt is zo roze en schoon als een jonge deerne die uit een schuimbad stapt. De heer Schelhaas, voorzitter van het *Produktschap voor Zuivel*, had het onlangs over de zuivelmarkt die er sinds de Tweede Wereldoorlog niet zo goed heeft uitgezien. Rinse Zijstra (en met hem David Luteyn zijn thans van mening dat de medeverantwoordelijkheidsheffing op zuivel (gecreëerd door EG-lieden om de boeren te laten meebetalen aan kosten van de overschotten), fors omlaag kan - er is immers geen teveel meer en waarom zou je dan als boer nog betalen voor iets dat er niet meer is? De afzet van onze zuivelprodukten op de wereldmarkt loopt als een trein en met name de kaas vindt een gretige aftrek tegen hoge prijzen

Ook voor de veehouderij hadden we een goed klimaat. Daardoor was er een overvloedige grasgroei en best hooi. Dat betekent twee voordelen - hogere melkproduktie per koe en minder kosten voor krachtvoer. Dat laatste produkt trouwens is ook goedkoper geworden. Dit enerzijds door de overvloedige soja-oogsten in de USA (soja is een belangrijk bestanddeel in krachtvoer voor vee) en anderzijds door de dollar die onder druk staat en de laatste weken aan het zakken is in waarde. Voorspoed komt zelden alleen. ook niet in de landbouw. Naast de akkerbouw en de zuivel valt er ook goed nieuws te meiden uit andere sectoren. De varkenshouders halen opgelucht adem [.....]

Zierikzeesche Nieuwsbode, 19/11/1981; p. 5/10

**RIJSWIJK.** Het Produktschap voor zuivel in Rijswijk gaat minister-president Van Agt een brief schrijven waarin het zijn grote bezorgdheid uit over de plannen van de Europese kommissie (de „regering” van Europa) met betrekking tot het te voeren beleid voor de zuivelsektor in Europa.

Onderzoek melkorganisatie:

## Flessenmelk van supermarkt hoeft niet duur te zijn

(Van onze correspondent)

**DEN HAAG** - Het hoeft voor de consument niets uit te maken of grootwinkelbedrijven melk in karton dan wel in flessen verkopen. Het is beslist niet waar dat melk bijna dertien cent per liter duurder wordt indien het alleen maar in flessen mag worden verkocht. *De Nederlandse Melkorganisatie* (NMO) zegt dit in het vanmorgen gepubliceerde rapport „Kosten Melkverpakking”.

Op verzoek van het ministerie van volksgezondheid en milieuhygiëne heeft het NMO het onderzoek naar de kostenopbouw van eenmalige en retourverpakking uitgevoerd. Uit het onderzoek blijkt dat de totale kosten voor melk in retourverpakking die de rijdende melkhandel aflevert, drie cent per liter hoger is dan die in de eenmalige kartonnen verpakking. Voor de winkel is dit bedrag 4,4 cent en dus niet bijna dertien cent.

Zierikzeesche Nieuwsbode 1981-12-07

## Zuivel ter sprake op de jongste hoofdbestuursvergadering ZLM

**GOES, 2-12.** Op de jongste vergadering van het Z.L.M. Bestuur is ook het zuivelvraagstuk aan de orde gekomen

Het Brusselse beleid m.b.t. de zuivel, zoals dat in de laatste maanden als voornemen wordt gepubliceerd, moet zonder meer zorgwekkend worden genoemd.

De omvang van de medeverantwoordelijkheidsheffing en de tegen de moderne veehouderijbedrijven gerichte maatregelen zijn voor Nederland niet acceptabel.

.....